Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije
Direkcija
Miklošičeva cesta 24
1507 Ljubljana
www.zzzs.si

Skupščini
Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije

Številka: 9000-3/2017-DI/9
Ljubljana, 25. 9. 2017

Zadeva: **Pobuda za dopolnitev ZZVZZ po hitrem postopku**

V skladu z 33. členom Poslovnika Skupščine ZZZS dajemo v razpravo in odločanje pobudo gospe Lučke Bőhm.

mag. Suzana Jarc
sekretarka Zavoda

Priloga:
- **Kopija elektronskega sporočila ge. Lučke Bőhm z dne, 1. 9. 2017**

Priloga:

Kopija elektronskega sporočila ge. Lučke Bőhm z dne, 1. 9. 2017

Za:
- Skupščina Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS)
- G. Jože Smole, predsednik skupščine ZZZS

V vednost:
- Ga. Milojka Kolar Celarc, ministrica za zdravje
- Ga. Mojca Gobec, generalna direktorica Direktorata za javno zdravje
- Ekonomsko-socialni svet

Spoštovani!

Predlagam, da se na dnevni red zadnje 14. seje Skupščine ZZZS v mandatu 2013-2017, ki bo septembra 2017, uvrsti točka dnevnega reda z naslovom »Pobuda za dopolnitev ZZVZZ po hitrem postopku«. Skupščini ZZZS predlagam, da naj v okviru te točke sprejme naslednji sklep:

»Skupščina ZZZS predlaga Vladi RS, da naj Državnemu zboru RS v skladu s 142. členom Poslovnika Državnega zbora RS (UL RS 35/2002) predlaga skrajšani postopek za dopolnitev 2. odstavka 23. člena Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ, UL RS 9/1992):
Na koncu 2. odstavka 23. člena se doda stavek: *Zavod s finančnim načrtom del sredstev, zbranih s prispevkom za poškodbo pri delu in poklicno bolezen iz 56. člena, z javnim razpisom nameni za preventivne projektne programe ohranjanja poklicnega zdravja in promocijo zdravja na delovnem mestu.«*

OBRAZLOŽITEV:

Predlagam dopolnitev ZZVZZ po skrajšanem postopku, da bi bila že v letu 2017 zagotovljena pravna podlaga za javni razpis ZZZS za sofinanciranje projektov za promocijo zdravja na delovnem mestu v letu 2017 in 2018, za katerega so sredstva že zagotovljena v finančnem načrtu ZZZS za leto 2017. Dopolnitev ZZVZZ predlagam po skrajšanem postopku, ker Poslovnik Državnega zbora RS (Uradni list RS, št. 35/2002, 60/2004, 64/2007, 105/2010, 80/2013 in 38/2017) v 142. členu določa, da Državni zbor po skrajšanem postopku obravnava predloge zakonov, ki so manj zahtevne spremembe in dopolnitve zakonov. Predlagana dopolnitev ZZVZZ je manj zahtevna. Zahtevala ne bo dodatnih javnih finančnih sredstev.

OPOMBA: Predlog ZZVZZ-1, ki je bil v javni razpravi od 1. 2. do 19. 3. 2017, bo zaradi rednega postopka sprejet v letu 2018, kar ne omogoča javnega razpisa ZZZS že v letu 2017. Ker pa mora seveda biti pravna podlaga za javni razpis ZZZS za sofinanciranje projektov za promocijo zdravja na delovnem mestu zagotovljena tudi v ZZVZZ-1, sem že 12. 5. 2017 neodvisno od tokratne pobude na Ministrstvo za zdravje poslala predlog za podobno dopolnitev predloga ZZVZZ-1 (glej priponko).

Predlagana dopolnitev ZZVZZ (in seveda tudi ZZVZZ-1) je potrebna, ker je Računsko sodišče RS 14. avgusta 2017 izdalo revizijsko poročilo št. 323-2/2016/43 o računovodskih izkazih in pravilnosti poslovanja ZZZS in v njem podalo mnenje s pridržkom glede pravilnosti poslovanja ZZZS v letu 2015, ker ni pravne podlage za sofinanciranje projektov za promocijo zdravja na delovnem mestu. To mnenje se nanaša na Javni razpis za sofinanciranje projektov za promocijo zdravja na delovnem mestu v letu 2015 in 2016 (UL RS 8/2015), na katerem so izvedle uspešne projekte tudi nekatere organizacije socialnih partnerjev. Računsko sodišče je opozorilo, da promocija zdravja na delovnem mestu ne sodi med storitve svetovanja, izobraževanja, usposabljanja in pomoči za spreminjanje nezdravega sloga ali druge storitve iz 23. člena ZZVZZ, katerih plačilo se krije iz obveznega zdravstvenega zavarovanja oziroma jih kot take na predlog Zdravstvenega sveta ni določil minister za zdravje v skladu s 23. členom ZZVZZ. Računsko sodišče RS je tudi ocenilo, da ne zadoščajo pravne podlage za razpis, ki jih je tekom revizije navajal ZZZS:

- *69. in 76. člen ZZVZZ,*
- *15. točka 9. člena Statuta ZZZS (*UL RS, 87/2001, 1/2002),
- *Pravilnik ZZZS o sofinanciranju projektov za promocijo zdravja (http://www.zzzs.si/ZZZS/info/egradiva.nsf/o/293E20DA817B914AC1256BC20033E830),*
- *15. člen Zakona varnosti in zdravju pri delu (ZVZD-1, UL RS 43/2011).*

Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ, UL RS 9/1992) pa določa naloge ZZZS za obvezno zdravstveno zavarovanje poklicnih bolezni in poškodb pri delu:

- 3. člen: *»Podjetja, zavodi, druge organizacije in posamezniki so pri opravljanju in načrtovanju svoje dejavnosti dolžni zagotavljati pogoje za uresničevanje zdravstvenega varstva z razvijanjem in uporabo zdravju in okolju neškodljivih tehnologij ter z uvajanjem ukrepov za varovanje in krepitev zdravja pri njih zaposlenih delavcev oziroma varovancev.«*
- 13. člen: Obvezno zdravstveno zavarovanje obsega tudi zavarovanje za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni.
- 56. člen: ZZZS sme za preprečevanje nastanka poškodb pri delu in poklicnih bolezni določati različne stopnje prispevka za poškodbo pri delu in poklicno bolezen za različne posamezne dejavnosti.

OPOMBA: Zakon o prispevkih za socialno varnost (ZPSV, UL RS 5/1996) v 12. členu določa, da prispevke za zavarovanje za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni plačujejo delodajalci po stopnji 0,53 %. Finančni načrt ZZZS za leto 2017 načrtuje za 80 milijonov evrov prispevkov, ki pa se večinsko nenamensko porabijo za zdravljenje bolezni in poškodb izven dela. Namen javnega razpisov ZZZS za sofinanciranje projektov za promocijo zdravja na delovnem mestu je namenska poraba vsaj dela tega prispevka.

Zaradi nezadostne pravne podlage še ni bil izveden javni razpis ZZZS za projekte za promocijo zdravja na delovnem mestu v letu 2017 in 2018, zaradi česar se ne uresničujejo naslednje nacionalne strateške usmeritve in smernice Ministrstva za zdravje:

1. Resolucija o nacionalnem planu zdravstvenega varstva 2016–2025 »Skupaj za družbo zdravja« (ReNPZV16–25, UL RS 25/2016) v svoji razvojni viziji določa, da bomo do leta 2025 »*izvajali bomo ukrepe za krepitev, varovanje zdravja in preprečevanje bolezni ter za izboljšanje zdravstvene pismenosti prebivalcev Slovenije … ter zagotovili najvišjo stopnjo varovanja zdravja na delovnem mestu.«* Krepitev zdravja in preprečevanje bolezni sta torej prioritetna strateška pristopa za izboljšanje zdravja prebivalstva do leta 2025. V poglavju 6.1.5 Zdravje na delovnem mestu resolucija določa vzpostavitev mehanizmov izmenjave dobrih praks in izkušenj pri izvajanju promocije zdravja na delovnem mestu. V poglavju 6.1.6 pa načrtujemo programe krepitve zdravja na delovnem mestu.

2. Smernice Ministrstva za zdravje za promocijo zdravja na delovnem mestu (verzija 1.0) iz leta 2015 v skladu z 32. členom ZVZD-1 določajo, kaj je promocija zdravja na delovnem mestu in kdo jo izvaja: Ne izvajajo je izvajalci zdravstvenih storitev ampak delodajalec v sodelovanju s svojimi zaposlenimi. Objavljene so na http://www.mz.gov.si/fileadmin/mz.gov.si/pageuploads/javno_zdravje_2015/zdr_na_del_mestu/Smernice_promocija_zdravja_na_delovnem_mestu-marec_2015.pdf
Iz smernic: *Pri promociji zdravja na delovnem mestu gre za aktivno podporo delodajalcev pri izboljšanju splošnega zdravja in dobrega počutja zaposlenih, kar je skupen interes delodajalcev in zaposlenih. Pri tem procesu je bistvenega pomena, da so vsi zaposleni, pod enakimi pogoji, vključeni v ta proces in da se upoštevajo njihove potrebe in stališča glede izboljšav organizacije dela in delovnega okolja. Delovno mesto je ena od najpomembnejših vstopnih točk za komunikacijo z zaposlenimi glede varnega in zdravega načina življenja, ne samo na delovnem mestu ampak nasploh. Zaposleni pridobijo znanje o varnem in zdravem načinu življenja na delovnem mestu, ki ga lahko prenesejo tudi v svoj življenjski slog in tako izboljšajo svoje zdravje. Bolj zdrav delavec je bolj zadovoljen, hkrati pa pomeni tudi manjše stroške za delodajalca in zdravstveno zavarovalni sistem zaradi bolniških odsotnosti.*

Predmet javnih razpisov ZZZS je sofinanciranje projektov s področja promocije zdravja na delovnem mestu, ki uveljavljajo sistematične ciljne aktivnosti in ukrepe za ohranjanje in krepitev telesnega in duševnega zdravja delavcev, ki so namenjeni delodajalcem in delavcem. Izvedeni projekti omogočajo obvladovanje stroškov za zdravstveno varstvo prebivalstva na nacionalni ravni in obvladovanje absentizma na ravni posameznega delodajalca:

· programi in projekti za izboljšanje delovnih pogojev v smislu večje varnosti in usklajenosti z zdravstvenimi zahtevami glede organizacije dela,
· programi in projekti za boljše poznavanje vzrokov poklicnih bolezni in poškodb, identifikacijo in vrednotenje tveganj ter izvajanje preventivnih ukrepov,
· programi in projekti za izboljšanje tveganih ravnanj oz. vedenj zaposlenih in razvoj ter izboljšanje zdravstvene in varnostne ozaveščenosti, programi in projekti za širjenje primerov dobrih praks za obvladovanje zdravstvenega absentizma.

Iz Poslovnega poročila ZZZS za leto 2016: *»ZZZS je na podlagi v letu 2016 izvedenega javnega razpisa za sofinanciranje projektov za promocijo zdravja na delovnem mestu v letu 2015 in 2016 podprl izvajanje 52 projektov. Na dan 31. 12. 2016 je bilo uspešno zaključenih 46 projektov, 4 projektom pa je bil rok za dokončanje podaljšan v leto 2017. Med drugimi je bilo uspešno zaključenih tudi 28 vsebinsko kompleksnih projektov, ki so izdelali različne večje sklope gradiv in drugih komunikacijskih orodij za promocijo zdravja na delovnem mestu. Ta gradiva in orodja so predstavnikom delodajalcev in delojemalcev brezplačno na voljo predvsem na spletni strani multimedijskega portala Zrno zdravja (https://zrnozdravja.si/) ter na spletnih straneh nosilcev projektov. Številni projekti so zajeli celotne gospodarske panoge ali poklicne skupine na nacionalni ravni: trgovinska dejavnost, kovinska, nekovinska in gumarska industrija, zdravstvena dejavnost, obrtne dejavnosti, poslovno-storitvene dejavnosti, dejavnost socialne varnosti, vzgoje in izobraževanja, gradbena dejavnost, dejavnost prometa, energetska dejavnost, komunalna dejavnost, gozdarska dejavnost, finančna dejavnost, za invalidska podjetja, za pisarniške delavce…«*

Lep pozdrav!
Lučka Böhm, izvršna sekretarka P ZSSS

----- Message from Lučka Böhm - ZSSS <lucka.bohm@sindikat-zsss.si> on Fri, 12 May 2017 08:11:33 +0000 -----

To: "gp.mz@gov.si" <gp.mz@gov.si>

Subject: Pobuda MZ in Delovni skupini za pripravo predloga ZZVZZ-1 za 2. verzijo predloga ZZVZZ-1

Ministrstvu za zdravje
V vednost: Pogajalski skupini za obravnavo predloga novega Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ-1)

ZADEVA: Pobuda za dopolnitev 192. člena predloga ZZVZZ-1

Ministrstvo za zdravje pripravlja novo verzijo predloga ZZVZZ-1 na podlagi pripomb zbranih v javni razpravi in socialnem dialogu. Dajem pobudo, da MZ pri tem v 192. člen ZZVZZ-1 doda novi 4. odstavek, ki se glasi:
»Zavod s finančnim načrtom del sredstev z javnim razpisom nameni za preventivne programe ohranjanja poklicnega zdravja in promocijo zdravja na delovnem mestu.«

OBRAZLOŽITEV:

V skladu z 2. členom predloga ZZVZZ-1 je eden temeljnih ciljev ZZVZZ-1 tudi »*zagotavljanje zdravja s poudarkom na promociji, preventivi in varovanju zdravja*". V 46. členu je določeno, da pravica do zdravstvenih storitev obsega med drugim tudi »*preventivne zdravstvene storitve in programe za krepitev zdravja*«. Predlog ZZVZZ-1 v 47. in 48. členu določa le-te in postopek njihovega uveljavljanja (presejalni programi). V 82. členu ZZVZZ-1 je še omenjena preventivna obravnava v referenčnih ambulantah. Predlog ZZVZZ-1 torej financiranje preventivnih programov omejuje izključno na preprečevanje bolezni in poškodb izven dela.

Javno zdravje je prizadevanje za preprečevanje bolezni na ravni populacije in s tem za zmanjševanje bremen bolezni, tako za posameznika kot za celotno družbo, z varovanjem in krepitvijo duševnega in telesnega zdravja in zmogljivosti s pomočjo organiziranih in družbenih dejavnosti. Je strateški pristop, ki na ravni prebivalstva podaljšuje zdrava leta življenja in posledično omogoča obvladovanje stroškov za zdravstveno varstvo.

Poleg javnega zdravja je poklicno zdravje drugi najpomembnejši strateški pristop z enakimi učinki. Zavarovanja poklicnega zdravja v večini držav članic EU delodajalce spodbujajo k investiranju v varnost in zdravje pri delu z diferencirano prispevno stopnjo zavarovanja za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni. Diferencirana prispevna stopnja se zniža, če delodajalec investira v ukrepe in preventivne programe. Tak pristop ekonomske spodbude zagotavlja pozitiven odnos delodajalca do investiranja v varnost in zdravje pri delu.

To dobro mednarodno prakso, naj povzame tudi ZZVZZ-1. Zato naj ZZVZZ-1 določa tudi preventivne programe za ohranjanje poklicnega zdravja in promocijo zdravja na delovnem mestu v okviru zavarovanja za primer poškodbe pori delu in poklicne bolezni. ZZVZZ-1 naj torej zato določa, da se naj del sredstev, ki se na podlagi 192. člena zbirajo z delodajalskim prispevkom 0,53 %, namensko uporabijo tudi za preventivne programe za ohranjanje poklicnega zdravja. Določa naj, da med slednje sodijo tudi javni razpisi Zavoda za

zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) za sofinanciranje projektov zdravja na delovnem mestu.

Preventivni projekti na področju poklicnega zdravja se za razliko od preventivnih programov za preprečevanje kroničnih in drugih bolezni izven dela izvajajo na ravni posamičnega delodajalca z ukrepi, ki le-tega ozaveščajo o vzrokih za negativne kazalce zdravja ter spodbujajo k uvajanju ukrepov za njihovo obvladovanje. Da je to učinkovit pristop so dokazali rezultati dveh javnih razpisov ZZZS:
1. Javni razpis Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) za sofinanciranje projektov za promocijo zdravja na delovnem mestu v letu 2013 in 2014, UL RS 35/2013;
2. Javni razpis Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) za sofinanciranje projektov za promocijo zdravja na delovnem mestu v letu 2015 in 2016, UL RS 8/2015.
Pristop je bil učinkovit prav zato, ker so bili izvajalci projektov nosilci, prisotni na ravni posamičnega delodajalca, ki najbolje poznajo zakonitosti njegovega poslovanja in zato lahko najbolj učinkovito posredujejo sporočila ozaveščanja in prenašajo dobro prakso. Poklicno zdravje je namreč tudi razvojni element poslovanja vsakega delodajalca. Praviloma so zato najbolj primerne prav reprezentativne organizacije socialnih partnerjev, ki imajo člane pri delodajalcih v vseh dejavnostih in po vsej državi. Zakonodaja EU, povzeta v slovenskem Zakonu o varnosti in zdravju pri delu (ZVZD-1) in drugih povezanih podzakonskih predpisih, zato upošteva, da sta varnost in zdravje pri delu sistemsko povezana z delovanjem socialnih partnerjev tako na nacionalni ravni kot na ravni EU.

S predlagano dopolnitvijo ZZVZZ-1 bi bila zagotovljena neposredna pravna podlaga za takšno namensko in smiselno projektno porabo sredstev za zavarovanje za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni. Zavod bi imel možnost z javnimi razpisi usmerjati projektno dejavnost v področja, kjer zaznava povečane stroške zdravljenja.

Izbor členov predloga ZZVZZ-1, ki je bil v javni razpravi, na katerega se nanaša pobuda (izbor):

VI. poglavje

ZAVAROVANJE ZA POŠKODBE PRI DELU IN POKLICNE BOLEZNI

170. člen
(poškodba pri delu in poklicna bolezen)

Poškodba pri delu in poklicna bolezen ima isti pomen kot v zakonu, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

172. člen
(zavarovane osebe za poškodbo pri delu in poklicno bolezen)

(1) Za poškodbo pri delu in poklicno bolezen so zavarovane osebe iz prvega do četrtega odstavka 11. člena, 12., 13., 14., 15. in četrtega odstavka 16. člena tega zakona.

174. člen
(pravice zaradi poškodbe pri delu in poklicne bolezni in postopek njihovega uveljavljanja)

(1) Zavarovana oseba iz 172. člena tega zakona ima zaradi poškodbe pri delu ali poklicne bolezni iste pravice kot zaradi bolezni ali poškodbe izven dela, če ni s tem zakonom drugače določeno.

(2) Postopek uveljavljanja pravic zaradi poškodbe pri delu določi Zavod.

(3) Postopek ugotavljanja, potrjevanja in prijavljanja poklicnih bolezni določi minister na podlagi zakona, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

5. Osnove in stopnje za plačilo prispevkov za zavarovanje za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni

191. člen
(osnova za prispevek za poškodbo pri delu in poklicno bolezen)

(1) Osnova za plačilo prispevka za zavarovane osebe iz prvega odstavka 172. člena tega zakona je enaka osnovi za plačilo prispevka za poškodbo in bolezen.

192. člen
(stopnje za plačilo prispevka)

(1) Prispevek za zavarovanje za poškodbo pri delu in poklicno bolezen se za zavarovane osebe iz 172. člena tega zakona plačuje po stopnji 0,53 %.

(2) Če odhodki za poškodbe pri delu in za poklicne bolezni presegajo višino prihodkov iz tega naslova v posameznem koledarskem letu in če presežka odhodkov nad prihodki iz posameznega koledarskega leta ni mogoče pokriti s presežki iz preteklih let iz naslova zavarovanja za poškodbe pri delu in za poklicne bolezni, Zavod predlaga novo višino stopnje prispevka za poškodbe pri delu in poklicno bolezen.

(3) Če so prihodki za poškodbe pri delu in za poklicne bolezni za več kot 10 % večji od odhodkov iz tega naslova v posameznem koledarskem letu, in če Zavod nima nepokritih primanjkljajev iz preteklih let iz naslova zavarovanja za poškodbe pri delu in poklicne bolezni, Zavod predlaga novo višino stopnje prispevka za poškodbe pri delu in poklicno bolezen.

193. člen
(zavezanec za plačilo prispevkov za poškodbo pri delu in poklicno bolezen)

(1) Prispevek za zavarovanje za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni plačujejo:
1. delodajalci za zavarovane osebe iz prvega do četrtega odstavka 11. člena tega zakona;
2. …